

Dnr: 15-7200
Post- och telestyrelsen
Konkurrensavdelningen

PTS har publicerat ett **förslag till marknadsavgränsning, trekriterietest och SMP-bedömning för lokalt tillträde**¹ och ger nu marknadsaktörer möjlighet att lämna synpunkter.

Föreningen Swedish Network Users Society (SNUS) har följande synpunkter.

Rapporten har två beslutsutkast *Fiber* och *Koppar* som i bägge fall analyserar Telias dominerande marknad. Föreningen SNUS har fokuserat på frågor gällande **Fiber**.

PTS identifierar (se Figur 20) att Telia Company är dominant i 66 kommuner, stadsnät i 63 och annan aktör i 4. Således att det i 133 kommuner finns nätägare som har mer än 80% marknadsandel. Men, PTS drar slutsatsen (se 2.6.4):

På den svenska marknaden för lokalt tillträde till fiberbaserat accessnät finns som framgått ovan vissa geografiska skillnader i den lokala nättäckningen, i marknadsandelar och i prissättningen i landet. PTS anser emellertid inte att de skillnader som utredningen visar på är tillräckligt stora och relevanta för att dra slutsatsen att vissa delar av landet präglas av konkurrensvillkor som är märkbart annorlunda än i omkringliggande områden.

Och vidare:

Marknaden för lokalt tillträde till fiberbaserade accessnät är således nationell.

Föreningen SNUS håller inte med om att detta är en korrekt slutsats när det i 45% (133 av 290) av Sveriges kommuner föreligger dominans gällande nätägande.

¹ PTS Dnr: 15-7200:

<https://pts.se/sv/dokument/remisser/telefoni--internet/2018/inhamtande-av-synpunkter-pa-forslag-till-marknadsavgransning-trekriterietest-och-smp-bedomning-for-lokalt-tilltrade/>

SNUS anser för övrigt att analysen är svag då man bl.a. ser slutsatser som (sektion 2.4.2.1):

I enfamiljshusmodellen, i vart fall för enskilda hushåll, kan slutkunden vanligtvis inte påverka valet av accessnätoperatör eller KO, utan kan enbart byta mellan de tjänsteleverantörer som finns att välja mellan i KO:ns leveransportfölj.

Även om detta är sant är ofta situationen betydligt värre än så. I praktiken är dessutom den enda part som hushållet kan köpa tjänster av samma part som äger den fiber som går till fastigheten. En fiber som hushållet betalat delar av investeringen för, även om den till 100% fortfarande ägs av nätägaren.

Detta har påpekats av såväl Riksrevisionen² som OECD³. OECD skriver, vilket SNUS håller med om:

For the most part, there are three roles different stakeholders take in fibre networks in Sweden depending on the layer of broadband infrastructure and services:

- *infrastructure provider (e.g. dark fibre)*
- *network operator (e.g. manage and own active network infrastructure, for example bitstream access)*
- *service provider (e.g. Internet or pay-TV service provider).*

Och vidare:

Municipal networks adopting open network architecture and acting only at the passive level of the infrastructure (i.e. playing only the role of infrastructure provider), may provide more incentives to network operators (and service providers) to upgrade active parts of the networks (or services). One example of a network that plays only the role of infrastructure provider (as it leases dark fibre) is Stokab.

² RiR 2017:13, Bredband i världsklass? – Regeringens insatser för att uppfylla det bredbandspolitiska målet:

<https://www.riksrevisionen.se/rapporter/granskningsrapporter/2017/bredband-i-varldsklass---regeringens-insatser-for-att-uppfylla-det-bredbandspolitiska-malet.html>

³ OECD Reviews of Digital Transformation: Going Digital in Sweden:

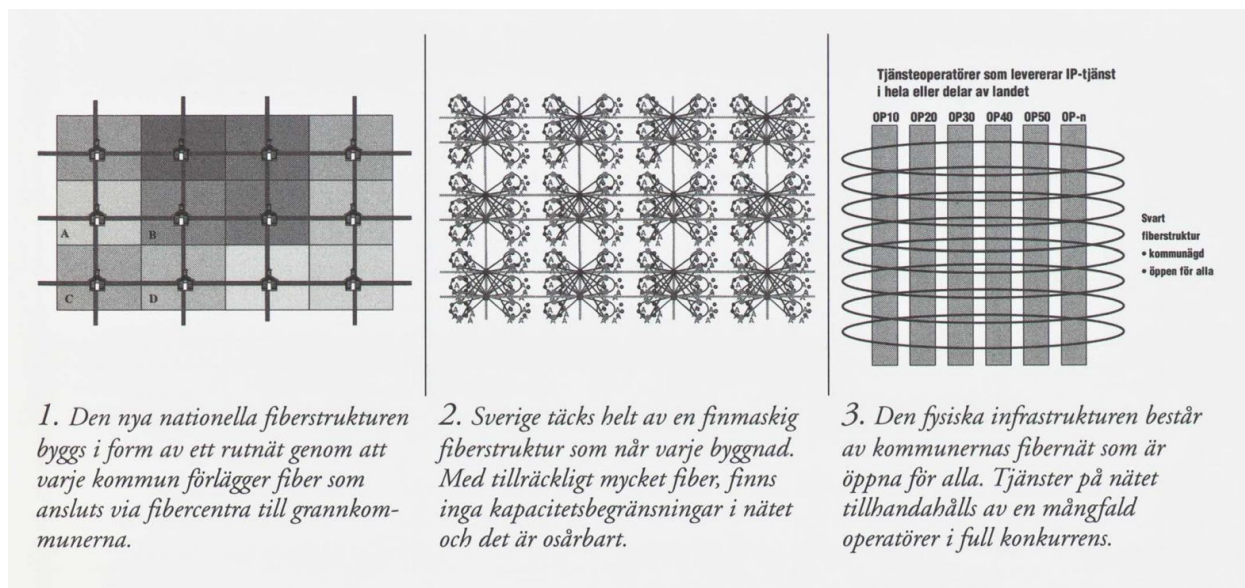
https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oecd-reviews-of-digital-transformation-going-digital-in-sweden_9789264302259-en

1999 skrev IT-kommissionen rapporten **Framtidssäker IT-infrastruktur för Sverige**⁴. I denna slog IT-kommissionens observatorium för IT-infrastrukturfrågor fast bl.a.:

3. Finmaskigt fibernät över Sverige klarar helt nya uppgifter. Sverige behöver en radikalt ny öppen IT-infrastruktur som ger alla tillgång till hög verklig kommunikationskapacitet. Det går att åstadkomma genom att staten, regionerna och kommunerna tillsammans tar ansvaret för att bygga en fiberoptisk IT-infrastruktur som sammantaget bildar ett finmaskigt nät över Sverige som till låg kostnad är tillgängligt för alla – oberoende av ort. På denna grundläggande infrastruktur kan en mångfald operatörer agera i full konkurrens för att leverera tjänster.

Detta illustrerades med följande bilder:

⁴ SOU 1999:134: https://data.kb.se/datasets/2015/02/sou/1999/1999_134%28librisid_19076504%29.pdf

PTS har tidigare tagit initiativ gällande *Symmetrisk Reglering* vilket är beskrivet såväl i en bloggpost⁵ som i ett PM⁶ skrivet av regulatorerna i de fem nordiska länderna: Erhvervsstyrelsen (Danmark), Viestintävirasto (Finland), Póst- og fjarskiptastofnun (Island), Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Norge) samt Post- och telestyrelsen (Sverige). SNUS anser att detta tillsammans med erkännande av de olika lager i värdekedjan som bl.a. OECD gör, skulle vara ett mycket mer effektivt sätt att identifiera problem i marknaden än att (återigen) falla tillbaka till begrepp som dominant aktör.

Varje gång en fiberägare förhindrar möjlighet för slutkonsument att välja vem som skall ansluta aktiv utrustning till en svartfiber är fiberleverantören i det specifika fallet en dominant aktör. Att utvärdera marknadsdominans per kommun och inte bara på landet som helhet skulle dock göra situationen bättre och skickar rätt signaler till marknaden.

Vidare anser föreningen SNUS att Sverige fick ett gott försprång genom utbyggnad av bredband via koppar just för att PTS på ett effektivt sätt implementerade LLUB⁷. LLUB resulterade inte bara i låg nyetableringsströskel och konkurrens gällande aktiv utrustning utan även utbyggnad av DSL i de delar av landet där nätägaren inte investerat i aktiv utrustning (och därmed inte kunde leverera bitströmsprodukt).

Att denna till synes effektiva mekanism är satt ur spel i 45% av kommunerna i Sverige (och att läget i övriga kommuner är oklart) ser SNUS som graverande för bredbandsutbyggnad i Sverige. PTS tidigare utspel om symmetrisk reglering var ett gott initiativ som skulle kunna adressera denna problematik. SNUS ser denna rapport om fiber från PTS som ett steg tillbaka som varken drar nytta av erfarenheter från kopparnätsregleringen eller tar till sig problem identifierade under de senaste 20 åren gällande fiberutbyggnad från flertalet aktörer.

⁵ En framtida bredbandsreglering i takt med marknadsutvecklingen - Rikard Englund 26 februari 2016: <http://blogg.pts.se/blog/2016/02/26/en-framtida-bredbandsreglering-takt-med-marknadsutvecklingen/>

⁶ The EU telecommunications legislation for the Digital Single Market - The Nordic NRAs' viewpoints: <https://www.pts.se/globalassets/startpage/dokument/icke-legala-dokument/rapporter/2016/internet/dsm-nordic-viewpoints-july2016.pdf>

⁷ Analysys Research 2006 - The Competitive Dynamics of DSL in Western Europe: prospects for local loop unbundling and bitstream: <http://www.analysismason.com/Research/Custom/Reports/The-competitive-dynamics-of-DSL-in-Western-Europe-prospects-for-local-loop-unbundling-and-bitstream/Report/>

I en väl fungerande marknad skall OECD:s beskrivning av de olika lagren i värdekedjan erkännas. Vi befinner oss idag i en situation där (enligt Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien) vi har lasagne istället för stuprör⁸. I denna situation är det absolut nödvändigt att den passiva infrastruktur som etableras (fiber, kanalisation, master etc.) delas av marknadens aktörer. Investeringar måste vara långsiktiga gällande dessa grundläggande delar, och för redundans, robusthet och minimal kostnad måste aktörer som använder dessa kunna samsas om dessa istället för att alla skall göra etablering dubbelt.

Efter att fiber etablerats, i såväl stomnät som accessnät, måste alla aktörer ges möjlighet att etablera aktiv utrustning och hyra denna fiber på icke-diskriminerande villkor. Detta är för övrigt krav i de villkor som finns för stöd för etablering av fibernät⁹:

3. Bredbandsanläggningen ska i sin helhet vara utformad så att tillträde kan beviljas på icke-diskriminerande villkor till samtliga delar av bredbandsanläggningen med tillhörande resurser.

Många av de aktörer som kommer etablera aktiv utrustning kommer säkerligen vara s.k. kommunikationsoperatörer, men konkurrens mellan dessa anser föreningen vara viktig, och detta inte bara vid installationstillfället av fibern. I andra fall kommer internetleverantör eller leverantörer av andra tjänster (kabel-TV tex) vara intresserade av att hyra svartfiber i accessnätet.

Att detta inte är möjligt på så många ställen i Sverige i fibernät (medan det är möjligt i kopparnätet), och att det dessutom finns en dominant aktör i 45% av kommunerna i Sverige gör att SNUS anser det är PTS skyldighet att ta dessa problem på allvar. Något SNUS inte anser PTS gör i denna rapport.

Fiberoperatörer, kabeloperatörer och ISP:er behöver alla fungera på ett bra och konkurrensutsatt sätt. D.v.s. ett lokalt monopol gällande kommunikationsoperatör, baserat på monopol gällande aktivering av en av samma aktör ägda fiber, skall inte vara skäl att förhindra val av ISP. På samma sätt skall existensen av en kabelteveoperatör i en fastighet inte förhindra val av fiberaccess in i fastigheten. Man skall ha rätt att beställa fiber till sin lägenhet, och separat från detta vilken aktör som ska leverera internetaccessen, oavsett hur resten av fastigheten är ansluten, eller hur grannar anslutit sig.

⁸ Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien i Almedalen 2018: <http://program.almedalsveckan.info/52802>

⁹ Tillväxtverket - Särskilda villkor för bredbandsprojekt: <https://tillvaxtverket.se/eu-program/bredband/stod-till-bredbandsprojekt/sarskilda-villkor-for-bredbandsprojekt.html>

Vidare anser SNUS att PTS bör granska hur dessa dominanta kommunikationsoperatörer skapar förutsättningar för internetoperatörerna att kunna göra sitt jobb. Föreningen SNUS ser t.ex. begränsningar gällande tilldelning av IPv4 adresser, oförmåga att tilldela varken statiska adresser, IPv6-adresser eller multicast-adresser. Idag beror det på vilken fiberleverantör man är kund till hur man kan få access till kapacitet, publika adresser, statiska adresser, samt hur många publika och statiska adresser man kan få och om man ens kan få IPv6.

Detta anser föreningen SNUS är oacceptabelt.

Samtidigt är det viktigt att se till att de olika delarna av infrastrukturen får rimligt betalt för att underhåll skall skötas och att en rimlig uppgradering av infrastrukturen faktiskt sker. Switchar och routrar måste uppgraderas för att klara växande kapacitet, moderna standarder inklusive omläggning mot IPv6¹⁰ samt publik multicast där det önskas. Vi är i en fortsatt situation av innovation och att slutkund låses in i stuprör bestämda av den lokala fiberägaren är en icke-optimal situation som beskrivs väl i rapporter som vi refererat till tidigare, med början i IT-kommissionens rapport som talar om vikten av tillgång till svartfiber i såväl stom- som accessnät för alla aktörer på lika villkor.

För att summera, föreningen SNUS anser att PTS i denna rapport har undervärderat de problem man identifierat, ignorerat de problem som har identifierats av tredje part och tyvärr tar ett steg tillbaka från symmetrisk reglering till SMP-begreppet. Slutligen är det alarmerande att PTS, när man ser på SMP-begreppet och identifierat problem i 133 av 290 kommuner, enbart tittar på en aktör och 66 av dessa kommuner.

Lövestad 2018-08-31

Patrik Fältström
Ordförande

¹⁰ Sverige ligger på 37:e plats i världen (27 augusti 2018) gällande IPv6-capable access, och så pass högt mycket beroende på mobilaccess: <https://stats.labs.apnic.net/ipv6>